

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Ex Decretal. tit. de poenis. c. 13. Grauem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

de heresi turpiter deieravit. Quocirca madamus quatenus cum propter solam suspicionem (quāvis vehementem) nolumus illum de tam graui crimine condemnari, talem et tantam securitatē recipiat ab ipso, præter iuratoriā cautionem, quod timore pænæ corporalis debeat coerceri, discretam ei penitentiam iniungentes, ex qua valeat apparere, vtrū in tenebris ambulet, an in luce: vtrum ve sit vere penitens, an fictē conuersus: & si eum hoc modo verum catholicū cognoueritis, non sinatis ipsum indebite molestari: alioquin eum tanquam hæreticum condemnetis.

COMMENT. XV.

Litteras vestras.) Hoc rescripto aperte refellit eorum opinatio, qui dicunt in crimine heresis sufficere ad condemnandū leuiore probationes: quoniam ob graue delictum non debet quisquā puniri pœna ordinaria, etiam ob vehementes præsumptiones, vt hic. Tradunt Innocentius in c. quia verissimi, de præsum. Butrius, Cardinalis. & alij, in c. affer te, eo. tit. Palacius Rubius in allegatione de heresi. §. 11. Ioannes Imola in Clemen. 1. de heret. Perusinus in c. accusatus, de hereticis lib. 6. Oldradus conf. 210. incipien. regularis habet traditio. Fraciscus Squillacensis tract. de fide catho. c. 13. nu. 3. copiose Ioannes Roias singula. 165. Simancas de catho. instit. tit. 5. §. 1. nu. 11. & alij, quos omitto consulto: quam sententiam probat apertissimè hoc rescriptū ibi: Quocirca mandamus.

Ex leu. præsumptionib. memoriam datur.

In crimine heresis cōstiti cōtra conuictos tenentur.

Filius de mortua patrem hereticū, nullas pœnas in hereticorum filiis iure laici sentit.

A maiest. quod & verum est, & in praxi seruandum, quoties is casus occurreret, ne villo modo tantum secus ex defectu denūciationis remaneat impunitum. tradit cæteris copiosius Alfonso Castus lib. 2. ca. 26. de iusta heret. puni. et nominatim definiuit Federicus Romanorum imperator, in l. cōmissi nobis celtus, ubi post latas pœnas in hereticos, eorumque cōplices, & filios, subdit: Nec quidem a misericordia finib. duximus excludendū, vt si qui paternæ heresis nō sequaces, latentē patrū perfidiā reuelauerint, quacūq; reatus illorū animaduersione plectantur, prædictæ punitioni nō subiaceat innocentia filiorum. Hæc ibi. Has autē Federici leges multi Pontifices cōprobarūt, vt suo loco diximus.

B Quamquam verisimilis videatur, Sed cui dicto stabitur, primo, vel secūdo, et breuiter respondeo, speciale esse in crimine heresis, vt posteriori, non priori dicto fides adhibeatur, cap. accusatus, §. licet, de heret. lib. tradit Eym. 3. p. q. 65. vbi dixi Couar. lib. 2. c. 13. nu. 9. var. resol. 10ā. Roias singul. 194. & 206. & alij, quos citauit apud Eymericum præfato loco, ibi videns.

Speciale est in crimine heresis, vt posteriori, non priori dicto fides adhibeatur.

C Ex qua valeat apparere, vtrū in tenebris ambulet, an in luce: Id est, vt cognoscatur an sit vere vel fictē conuersus; quod ex sequentibus signis apparbit, si paratus est securitatem, & cautionē dignā præstare: si iniunctā penitentia humiliter recipiat, receptamque patienter & vere adimpleat; quod si hæc desint, aut ex his alterum, non censetur vere penitens, & conuersus. ita Ioan. And. Hostien. & Pa normitanus hic, quos cæteri sequuntur.

Quib. signis cognoscatur an quis sit vere uel fictē conuersus.

Ex Decretalibus tit. de penis.

Honorius III. Preposito, Archidiacono, & H. Canonico Suesion.

Domino excommunicato manente, subditi fidelitatem non debent, & si longo tempore in ea persistit, & monitus non paruerit Ecclesie, ab eius debito absoluntur.

C A P XIII.

GRAVEM capituli Laud. recepimus questionem, quod cum Comes Registren. pro multis iniurijs, quas irrogat eis dē per iudices a Sede Apostolica delegatos excommunicationis vinculo fuerit innodatus, idem per duos annos, & amplius in excommunicatione persistens, iuri parere pertinaciter renuit, clauēs ecclesie contemnendo. Lice t igitur huiusmodi pertinacia non careat scrupulo hæreticæ prauitatis: volentes tamen nobilitati parcere Comitis su prædicti: Dilcretionē uestrā mandamus, quatenus si Comes prædictus post commotionem uestram nō paruerit plenē iuri, vos Ecclesie in quibus aliquod ius habere dignoscitur, ab eius debito absoluentes, fideles ipsius (quam diu in excommunicatione persistit) ab eius fidelitatis iuramento denuntietis penitus absolutos.

E

Resistens in
excoicatione
per anni car
fiat de heresi
suspectus.

Idem per duos annos, & amplius in excom-
municatione persistens. Qui per biennium
persistit in excommunicatione, ideo suspicionem he-
resis contrahit, quoniam male sentire videtur de sa-
cramentis Ecclesie. postquam ea non recipit ut ceteri
fideles, iuxta preceptum Ecclesie in c. omnis. de pe-
nitent. & remissio. Rursus etiam, quia male sentire
putatur de Ecclesie potestate cum claves eius, & pe-
nas animo indurato contemnat. Tamen si vero hic
biennium exprimitur, idem sentiendum est, licet per
annum tantum in excommunicatione permansisset
argum. c. rursus. & c. quicumque, l. 1. q. 3. ita Hostien.
& Panor. hic, nu. 7. confirmat Concil. Trident. sess.
25. de reformatione, cap. 3. §. in causis quoque. ubi
quicumque excommunicatus si per annum in ea cen-
sura perseveret, sit suspectus de heresi. verba ita ha-
bent: Excommunicatus vero ubicunque, post le-
gitimas monitiones non resipuerit, non solum
ad sacramenta, & communionem fidelium, ac
familiaritatem non recipiatur: sed si obdurato ani-
mo censuris annexis, in illis per annum infortu-
ritatem contra eum tanquam de heresi suspe-
ctum procedi possit. hactenus ibi. Concordat Concil.
Triburien. c. 2. & 3. & de intellectu huius capituli
videto Emericum 2. p. q. 47. §. quidam vero sunt.

Nobiles in fi
de errantes
plus puniendi
quam ignobi-
les.

b Volentes tamen nobilitati parere Comitis su-
pradicti. Concordat tex. in l. nemo. C. de summa Tri-
nit. & fide cathol. ubi plus in causis fidei servi quam
liberi, & ignobiles quam nobiles puniuntur. Sed hoc
in penis corporalibus, aut omnino arbitrariis locum
habere existimarem. glo. in c. non cogantur. 41. di-
stinct. Bartolus in l. Padius. §. diuus. ff. de incend.
ruina naufrag. Cynus & Baldus copiose, in l. vlt.
C. de summa Trinit. et fide Cathol. quoniam alias no-
biles in fide errante plus puniendi sunt quam igno-
biles, aut certe aequae. Archidia. in cap. qui contra,
24. q. 1. Fel. in cap. pastoralis. vers. sexto fallit. &
in c. cum quibus, vers. quinto est, de iureiur. quos sequi-
tur Tiraquellus tracta. de penis tempera. aut remit-
tendis, causa 3. nu. 25. Siman. de Cathol. instit. tit.
48. nu. 68. Quis enim nesciat nobiles, quorum exem-
plo maxime inferiores, & ad bonum & malum co-
mouentur, positos esse in populo quasi scopum, quo-
rum actiones intueantur cives facile & sequantur,
& grauius ob id delinquere, quam obscuros & sordi-
dos? Hinc illud, ut eleganter ita & vere dictum.

Omne animi vitium tanto conspectius in le-
cimine habet quanto maior qui peccat, ha-
betur.

Atque ex his intelligitur quam tanta, prudens,
salubris, utilis, iuxta, ac necessaria fuerit constitu-
tio Sanctissimi Domini Pauli Pape IIII. cuius ini-
tium est: Cum ex Apostolatus officio quam edidit
Romae anno Domini 1558. xv. Calen. Martij. Pon-
tificatus sui anno quarto, per quam vel ex hoc so-
lo capite, quod nobiles praesertim qui alius praesunt,
grauissime suo exemplo illis nocent, grauiusque &
meritas penas in eos statuit. de quare copiosius age-
mus cum Eym. infra hac 2. p. q. 48. et 53.

COM E H

Innocentius III. Comiti Tholosan.

Dicit qui dicuntur haeretici manifesti, quorum
bona confiscantur.

C A P. XXVI.

S

VPER quibusdam mandatorum arti-
culis: & infra. Tua deuotio postulauit
a nobis, qui sint dicendi haeretici mani-
festi. Super quo tibi duximus responde-
dum, illos intelligendes esse manifestos haereticos,
qui contra fidem Catholicam publice praedicant
aut profitentur, seu defendunt eorum errorem;
vel qui coram praelatis suis conuicti sunt, vel con-
fessi, vel ab eis sententialiter condemnati super
haeretica prauitate: quorum bona propria confi-
scant, & ipsi iuxta sanctiones legitimas puniuntur.

Ex Decre. tit. de off. & pot. iud. deleg.

Alexand. III. Carnoten. Episcopo.

Delegatus Papa in causa sibi commissa iurisdictio-
nem habet super ordinariis, & quemcumque maiore.

C A P. XI.

S

ANE quia nos: & infra. Tua quaestioni
duximus respondendum, quod iudex a no-
bis delegatus, vices nostras gerit: vnde
in causa illa superior est, & maior illis quorum cau-
sam suscepit terminandam. Ideoque si episcopus,
vel alia persona, quae non sit de iurisdictione illius,
in causa qua ei delegamus, rebellis aut cotumax
fuerit, secundum qualitatem facti, poterit, vel inter-
dicti vel suspensionis sententia, a iudice delegato
compelli: Ita quod iudex secundum negotij qua-
litate temperate procedens, episcopo vel mgra-
sum ecclesie, uel sacerdotale officium interdicit,
aut etiam terram illius, quae ad iurisdictionem
suam pertinet specialiter, interdicto supponat.

Ex Decretalib. tit. de sent. excommun.

Honorius III. Episcopo Bonon.

Excommunicat haereticos & quoscumque violat
res ecclesiastica libertatis.

C A P. XLIX.

N

OVERIT fraternitas tua: & infra. Ex-
communicamus omnes haereticos vtri-
usque sexus, quocumque nomine censean-
tur, & fautores, & receptatores, & defensores eo-
rum: Nec non & qui de cetero seruari fecerint statuta
edita, et consuetudines introductas contra Ecclesiam
libertate, nisi ea de Capitalibus suis infra duos me-
ses post huiusmodi publicationem in se fecerint amo-
ueri. Ita excoicamus Statuarios, et Scriptores sta-
tutorum